

Gdańsk, 7.04.2024 r.

dr hab. Krzysztof Maria Komendarek-Tymendorf, prof. AM
Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku
Wydział Instrumentalny
Katedra Skrzypiec i Altówki

**Recenzja w postępowaniu w sprawie nadania stopnia
doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki w dyscyplinie
artystycznej sztuki muzyczne Pani doktor sztuki
Kamili Wąsik-Janiak**

**Informacja o procedurze, zleceniodawcy recenzji, podstawach prawnych działania
opiniodawcy**

Postępowanie w sprawie nadania stopnia dr hab. sztuki Pani Kamili Wąsik-Janiak zostało wszczęte przez wskazany przez Kandydatkę podmiot habilitacyjny Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie. Realizując zapisy art. 221 ust. 5 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.) właściwy organ podmiotu habilitującego powołał mnie na recenzenta w tym postępowaniu.

Ocena formalnej strony dokumentacji

Wniosek dr szt. Kamili Wąsik-Janiak o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego sztuki w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne spełnia kryteria Ustawy. Dokumentacja przedstawiona przez Kandydatkę spełnia kryteria formalne.

Przedłożona dokumentacja prezentuje w sposób szeroki sylwetkę Habilitantki, osiągnięcia artystyczne w różnych sferach twórczej aktywności.

Sylwetka Kandydatki

Edukację muzyczną oraz kształcenie gry na skrzypcach rozpoczęła pod kierunkiem mgr Doroty Adameczuk, następnie mgr Iwony Siedlaczek w Szkole Muzycznej im. Tadeusza

Szeligowskiego w Lublinie. Pierwszy zdobyty laur to I nagroda na regionalnym konkursie w Zamościu. Rokrocznie współpracowała z prof. Januszem Kucharskim i dr hab. Marią Orzechowską, prof. UMFC na Kursach Muzycznych w Łańcucie.

Od 2000 roku pracowała nad swoimi skrzypcowymi umiejętnościami wraz z mgr Jerzym Hazuką u którego ukończyła w roku 2005 Ogólnokształcącą Szkołę Muzyczną I i II stopnia im. F. Nowowiejskiego w Gdańsku.

Występowała wielokrotnie na różnorodnych koncertach kameralnych i solowych, m.in. debiutowała z Orkiestrą Filharmonii Bałtyckiej podczas Festiwalu „*Gdańska Wiosna*” oraz zdobyła czołowe nagrody na konkursach ogólnopolskich (Gdańsk, Lublin, Poznań, Warszawa, Zielona Góra). Największym konkursowym osiągnięciem tego okresu było zdobycie V nagrody na 11. Internationale Wettbewerb für Violine (2005, Kloster Schontal, Niemcy).

W tym okresie korzystała z licznych lekcji u znakomitych pedagogów (prof. Mirosława Ławrynowicza, prof. Krzysztofa Węgrzyna, prof. Wandy Wiłkomirskiej, prof. dr hab. Andrzeja Gębskiego czy prof. Konstantego Andrzeja Kulki).

Studia rozpoczęła w ówczesnej Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie prof. dr hab. Romana Lasockiego, które ukończyła z wyróżnieniem prezentując *Koncert* nr. 2 op. 61 K. Szymanowskiego oraz *Koncert* D-dur op.35 P. Czajkowskiego, otrzymując medal *Medal Magna cum Laude* za wybitne osiągnięcia dla najlepszego absolwenta UMFC (2010).

Jak opisuje Habilitantka znaczącym wyróżnieniem i uwieńczeniem tego okresu był koncert z Orkiestrą Filharmonii Narodowej (wyk. *Tzigane* M. Ravela).

W czasie studiów wzięła udział w dwóch Konkursach Międzynarodowych zdobywając nagrody. W 2006 roku otrzymała z rąk przewodniczącego Jury, prof. Zakhara Brona II nagrodę i nagrodę specjalną dla najlepszego polskiego uczestnika na X Międzynarodowym Konkursie im. Karola Lipińskiego i Henryka Wieniawskiego w Lublinie, a w 2009 zwyciężyła w Międzynarodowym Konkursie im. Karola Szymanowskiego w Łodzi.

Od 1 października 2010 roku podjęła pracę na stanowisku asystentki w Katedrze Instrumentów Smyczkowych w UMFC pracując w klasie prof. dr hab. Romana Lasockiego.

W pracy z muzyką kameralną, która do dzisiaj jest jednym z centralnych punktów działalności Habilitantki rozwijała się pod kierunkiem takich wykładowców, jak prof. dr hab. Romana Lasockiego, prof. dr hab. Krystyny Makowskiej-Ławrynowicz, prof. dr hab. Katarzyny Jankowskiej-Borzykowskiej, prof. dr hab. Mai Nosowskiej, prof. dr hab. Andrzeja Wróbla, dr hab. Izabeli Szałaj-Zimak, prof. UMFC, Bartosza Bednarczyka, prof. Mariny Jaszwili czy prof. Igora Frołowa).

Skrzypaczka wykonała liczne koncerty z orkiestrami symfonicznymi oraz koncerty kameralne. Regularnie współpracowała z pianistą Antonim Lichomanowem m.in. podczas takich festiwali, jak: Westdeutsche Rundfunk Musikfes w Münster (Niemcy) czy Festiwal „Styczniowe wieczory muzyczne” w Brześciu (Białoruś).

Wspólnie z pianistką Karoliną Nadolską współtworzyła duet, występując na wielu scenach zarówno w Polsce jak i za granicą. Zespół koncertował na tak prestiżowych wydarzeniach, jak m.in. historyczny moment dla Habilitantki Alma Mater - przemianowanie nazwy Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie na Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina, 64. Międzynarodowy Festiwal Chopinowski w Dusznikach Zdroju, International Student Festiwal w Kyoto (Japonia), czy podczas galowego koncertu przed obecnym Królem Anglii, Jego Królewską Mością Karolem III i Jego małżonką, Jej Królewską Wysokością Królową Kamilą w Warszawie.

Po uzyskaniu stopnia doktora sztuk muzycznych działalność koncertowa Habilitantki była dalej intensywnie kontynuowana i rozwijana. W 2020 roku otrzymała ministerialne Odznaczenie *Zasłużony dla Kultury Polskiej*.

Występuje jako solistka wciąż poszerzając listę zespołów orkiestrowych, z którymi współpracuje oraz bierze udział w licznych festiwalach, koncertach kameralnych (m.in. w Filharmonii Narodowej, NOSPR).

Habilitantka dokonała archiwalnego nagrania *I Koncertu Skrzypcowego* Rafała Janiaka wraz z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia w Katowicach.

Do najważniejszych koncertów z tego okresu wskazuje:

- koncert z Filharmonią Podkarpacką w Tbilisi (Gruzja) pod dyrekcją Miriana Khukhunashvili,
- występ na otwarciu Sali Koncertowej Filharmonii im. W. Lutosławskiego w Łomży.

Prezentowała również muzykę teraźniejszą zarówno solo, jak i z zespołem Hashtag Ensemble, na takich wydarzeniach, jak AżTak Festiwal w Warszawie, Afekt Festival w Estonii (Tartu, Tallin), Sacrum Profanum czy Polin Music Festival.

Współpraca z Pawłem Łukaszewskim i zamiłowanie do jego muzyki zaowocowało utworem, który kompozytor skomponował dla Habilitantki i dr Aleksandry Demowskiej-Madejskiej. *Concerto doppio* na skrzypce i altówkę został prawykonany ze Śląską Orkiestrą Kameralną w Katowicach wraz z dyrygentem Maciejem Tomasiewiczem (4 grudnia 2021 roku).

W ostatnich latach na rynku muzycznym ukazało się 8 kameralnych płyt Kandydatki. Wśród nich światowa premiera fonograficzna *Artur Malawski Chamber Music*, utwory nagrane wraz z Hashtag Ensemble na płytach: *Długoszewski Openings of the (eye)* (światowa premiera fonograficzna), *#ensemble*, *WarszeMuzik vol. 1*, *Porębski*, *Joseph Conrad #ensemble*

(światowa premiera fonograficzna), *Wojciech Błazejczyk - Music of strings* (światowa premiera fonograficzna - płyta została uhonorowana Nagrodą Fonograficzną FRYDERYK w roku 2023) oraz albumy, które zdecydowała przedstawić jako jej dwa dzieła habilitacyjne: *Violin with a difference* oraz *Rafał Janiak Violin inspirations*.

Ocena Autoreferatu

W autoreferacie Pani dr Kamila Wąsik-Janiak przedstawia chronologiczne informacje dotyczące ukończonych szkół i uczelni, uzyskanym stopniu naukowym oraz o dotychczasowym zatrudnieniu. W kolejnym fragmencie starannie przedstawia dwa osiągnięcia, które wskazała jako główne dzieła w postępowaniu habilitacyjnym – zarejestrowane i oficjalnie wydane albumy pt. *Violin with a difference* oraz *Rafał Janiak Violin inspirations*.

Szczegółowy opis jest poświęcony tym płytom CD.

W czterech punktach opisuje swoją karierę artystyczną przez pryzmat nagranych kameralnych albumów płytowych, wykonanych koncertów, udziału w konferencjach, otrzymanych nagród, stypendiów, etc.:

- Edukacja muzyczna
- Dalszy rozwój drogi artystycznej – po studiach do doktoratu
- Obecna aktywność zawodowa (po doktoracie)
- Opis dzieła

Autoreferat jest precyzyjny i przejrzysty - przedstawiony prawidłowo.

Analiza i ocena zrealizowanego oryginalnego osiągnięcia artystycznego

Głównymi dziełami w postępowaniu habilitacyjnym, które wskazała Pani dr Kamila Wąsik-Janiak są dwa albumy fonograficzne zatytułowane:

***Violin with a difference* Chopin University Press (UMFC CD 116/2019)**

***Rafał Janiak Violin inspirations* Chopin University Press (UMFC CD 155/2021)**

Habilitantka wskazała prawidłowo i zgodnie z Ustawą 2 płyty CD nagrane i oficjalnie wydane nakładem wydawnictwa Chopin University Press, jako osiągnięcia artystyczne stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny sztuki muzyczne.

Pierwsza płyta CD

Violin with a difference, Chopin University Press (UMFC CD 116/2019)

W skład zarejestrowanego pierwszego dzieła wchodzi poniższe pozycje repertuarowe:

Jules Massenet

Medytacja z opery *Thaïs*, wersja na skrzypce i harfę

Manuel de Falla

Taniec hiszpański z opery *Krótkie życie*, wersja na skrzypce i gitarę

Josef Rheinberger

Pastorale G-dur op. 150 nr 4 na skrzypce i organy

Béla Bartók

Rumuńskie tańce ludowe Sz. 56 wersja na skrzypce i akordeon

Jean Sibelius

Duet [C-dur] na skrzypce i altówkę

Dmitrij Szostakowicz

5 utworów na dwoje skrzypiec i fortepian

Główna wykonawczyni dzieła:

Kamila Wąsik-Janiak - skrzypce

Artyści uczestniczący w nagraniu:

Zuzanna Elster - harfa

Leszek Potasiński - gitara

Mateusz Rzewuski - organy

Rafał Grzaka - akordeon

Aleksandra Demowska-Madejska - altówka

Jakub Jakowicz - skrzypce

Piotr Kopczyński - fortepian

Całkowity czas albumu: 37:02

Nagranie zrealizowano w 2017 r. w Warszawie, w Sali Koncertowej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina. Realizacja nagrania, montaż, mastering: Katarzyna Rakowiecka-Rojsza.

Wykonanie Pani dr Kamili Wąsik-Janiak jest wyróżniające się i pełne ekspresji. Skrzypaczka z niezwykłą precyzją oddaje wszystkie niuanse muzyczne, a jej interpretacja jest pełna pasji i zaangażowania w wybranych utworach.

Szczególnie godne uwagi jest wykonanie utworu *Rumuńskich tańców ludowych Sz. 56* Béli Bartóka. Artystka z niezwykłą wrażliwością oddaje nastrój utworu, a jej gra jest pełna emocji. Wyjątkowo spójne, nietuzinkowe brzmienie oraz przenikanie z akordeonem zwróciło szczególnie moją uwagę na tej płycie.

Druga płyta CD

Rafał Janiak *Violin inspirations*, Chopin University Press (UMFC CD 155/2021)

W skład zarejestrowanego drugiego dzieła wchodzi poniższe pozycje repertuarowe:

*Rafał Janiak *Violin Inspirations**

Sonata na skrzypce i fortepian. Pamięci prof. Stanisława Moryty (2019)

Introduzione e cantilena na skrzypce solo (2005/2006)

Nokturn na skrzypce i fortepian (2008)

Trio na klarnet, skrzypce i fortepian (2009)

World premiere recordings

Główna wykonawczyni dzieła:

Kamila Wąsik-Janiak – skrzypce

Artyści uczestniczący w nagraniu:

Andrzej Karałow – fortepian

Piotr Ptak – klarnet

Całkowity czas albumu: 41:30

Nagrania zrealizowano w 2020 i 2021 roku w Warszawie, w Sali Koncertowej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina. Realizacja nagrania, montaż: Katarzyna Rakowiecka-Rojsza, Ewa Lasocka.

Skrzypaczka opracowała autorską dojrzałą i bardzo ciekawą koncepcję artystyczną oraz zarejestrowała partię skrzypiec na powyższych albumach. Wykonawczyni z łatwością radzi sobie z trudnymi technicznie fragmentami utworów, a jej interpretacja jest pełna wyjątkowych brzmień i oryginalności.

Szczególnie godne uwagi jest jej wykonanie utworów: *Introduzione e cantilena* na skrzypce solo, nb. przypominającego połączenie i analogię w stylistyce do nurtu Witolda Lutosławskiego i Krzysztofa Pendereckiego (*Cadenza*) oraz *Trio* na klarnet, skrzypce i fortepian. Pani dr Kamila Wąsik-Janiak bowiem z niezwykłą imaginacją prezentuje swoje umiejętności techniczne oraz interpretacyjne, a jej gra jest pełna energii i dynamiki.

Zestawienie tych dwóch odmiennych produkcji ukazuje różnorodność artystyczną na gruncie muzyki skrzypcowej. Powyższe albumy ukazują pełne spektrum możliwości wykonawczych oraz świadome interpretacje utworów i transkrypcji od XIX do XXI wieku. Przedstawiają Habilitantkę jako skrzypaczkę, która wykonuje utwory we właściwym stylu w każdej epoce. Niezwykle bliska wydaje się jej muzyka teraźniejsza, poprzez mnogość aktywności dotyczących muzyki naszych czasów chociażby z zespołem Hashtag Ensemble.

Kandydatka na zarejestrowanych albumach prezentuje się jako artystka w pełni dojrzała, o wyjątkowej wyobraźni muzycznej. Interpretacje i narracje w nagranych materiale są przemyślane oraz zrealizowane na bardzo wysokim poziomie artystycznym. Habilitantka ma bardzo dużo do zaprezentowania interpretując wybrany repertuar na przedstawionych płytach CD.

Skrzypaczkę charakteryzuje bardzo dobra i stabilna intonacja, selektywne artykulacje tj. *spiccato* czy *ricochet*, zróżnicowana wibracja od *non vibrato* po *molto espressivo vibrato*, gra wszelkimi smyczkowymi technikami wykonawczymi m.in. od *sul tasto* w kierunku *sul ponticello*. Gra jest świadoma i dojrzała, zauważalna jest ekspresja budowania dramaturgii i architektury utworów i przemyślany dobór wibracji, agogiki tzw. czasu muzycznego, dynamiki czy wcześniej już wspomnianej artykulacji, co umożliwia prezentowanie różnych estetyk oraz stylistyk w wybranych utworach z różnych epok w ciekawy i adekwatny sposób.

Płyty zostały prawidłowo zrealizowane pod względem rejestracji oraz montażu, natomiast proporcje, balans i suma dźwięku pomiędzy skrzypcami a innymi instrumentami mogłyby być nieco bardziej po stronie głównej interpretatorki dzieł. Barwa jest właściwa, spójna – kameralistyka na wysokim poziomie. Krótki czas albumów, *notabene* nie wykorzystanego z ponad 70 minut (sic!) możliwości technicznych nośnika płyt CD tj. pierwszy - 37:02, drugi - 41: 30 zapewne wzbudzi niedosyt u odbiorców powyższych produkcji. Warto również docenić booklety płyt, które dobrze informują słuchacza o zawartych w albumach materiałach muzycznych.

Dr Kamila Wąsik-Janiak absolutnie jawi się jako wszechstronna artystka, odnajdująca się jako świetna interpretatorka utworów każdej epoki.

Przedstawione przez Kandydatkę dzieła są zróżnicowane, zestawione z ciekawym towarzyszącym instrumentarium, co zapewne urozmaici dyskografię skrzypaczki i jest wnoszące dla wiolinistyki. Pierwsze dzieło jest wręcz wyborem bestsellerów repertuarowych muzyki klasycznej *versus* terażniejsza twórczość kompozytorska w drugim dziele tj. kompozycje Rafała Janiaka, co obrazuje wszechstronność skrzypaczki.

Podsumowując, uważam materiał z dwóch albumów za bardzo dobrze zrealizowany, wykonany, zróżnicowany i wnoszący do dyscypliny artystycznej sztuki muzyczne.

Ocena osiągnięć artystycznych

Osiągnięcia artystyczne Habilitantki są nader liczne i wyróżniające się. Pani dr Wąsik-Janiak ma w swoim dorobku fonograficznym wiele albumów muzyki kameralnej. Jako kameralistka oraz członkini innych zespołów kameralnych zrealizowała produkcje fonograficzne dla uznanych wytwórni płytowych (m.in. DUX, Chopin University Press, Requiem Records – Opus Series).

Podsumowując działalność koncertową, jako solistka występowała z większością polskich orkiestr, w tym: Orkiestrą Filharmonii Narodowej w Warszawie, Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia w Katowicach oraz filharmonii: Bałtyckiej, Dolnośląskiej, Kaliskiej, Lubelskiej, Łódzkiej, Kameralnej w Łomży, Podkarpackiej, Podlaskiej, Pomorskiej, Śląskiej, Świętokrzyskiej, Warmińsko-Mazurskiej, Zielonogórskiej, oraz Polskiej Filharmonii Kameralnej Sopot, Suwalskiej Orkiestry Kameralnej, Polskiej Orkiestry Sinfonia Iuventus, Chopin University Chamber Orchestra.

Pracowała pod batutą tak znakomitych dyrygentów, jak: Mirosław Jacek Błaszczyk, Jacek Boniecki, Tomasz Bugaj, Czesław Grabowski, Rafał Janiak, Mirian Khukhunashvili, Michał Klauza, Wojciech Michniewski, Marek Pijarowski, Wojciech Rajski, Zygmunt Rychert, Jerzy Salwarowski czy Jan Miłosz Zarzycki, prezentując utwory z różnych epok. Wykonywała różnorodny repertuar w większych i mniejszych zespołach kameralnych pozostawiając po owych współpracach niejednokrotnie ślad w postaci płyt CD (12 płyt wydanych przez różnorodne wydawnictwa muzyczne). Jest laureatką wielu nagród, konkursów, programów stypendialnych.

Osiągnięcia artystyczne dr Kamili Wąsik-Janiak oceniam bardzo wysoko.

Ocena osiągnięć dydaktycznych i naukowych

Rozprawa doktorska została zrealizowana przez Kandydatkę nt. *„Twórcza rola wykonawcy w ukazaniu bogactwa środków artystycznego wyrazu w polskiej sonacie skrzypcowej na przykładzie sonat Ignacego Jana Paderewskiego, Karola Szymanowskiego i Grażyny Bacewicz”*.

Stopień doktora sztuki został nadany przez Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w dziedzinie sztuk muzycznych, dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka w dn. **20 listopada 2018 roku**.

Pani dr Kamila Wąsik-Janiak obecnie pracuje na stanowisku adiunkta w swojej macierzystej uczelni. Po przejściu na emeryturę prof. dr hab. Romana Lasockiego dzieliła studentów z takimi wykładowcami, jak prof. dr hab. Krzysztof Bąkowski, prof. dr hab. Andrzej Gębski, dr hab. Wojciech Koprowski, dr hab. Agnieszka Marucha, prof. dr hab. Magdalena Szczepanowska czy dr hab. Janusz Wawrowski, prof. UMFC.

Od początku pracy Habilitantki na uczelni macierzystej uczyła gry na skrzypcach ponad 50-ciu studentów tej specjalności. Zarówno podczas ich studiów jak i staży artystycznych. Dorobek dydaktyczny zawiera osiągnięcia studentów o randze ogólnopolskiej i międzynarodowej. Organizowała liczne audycje i koncerty klasowe, prowadziła kursy mistrzowskie z młodymi skrzypkami w Polsce (dwie edycje kursu skrzypcowego w Markach - Warszawa) oraz za granicą (Heino Elleri nimeline Tartu Muusikakool, Estonia).

Działalność uczelniana Pani dr Kamili Wąsik-Janiak związana jest również z udziałem w różnorodnych zadaniach, była sekretarzem Katedry Instrumentów Smyczkowych, recenzentką jedenastu prac licencjackich i czterech magisterskich oraz promotorem jednej pracy licencjackiej i jednej magisterskiej.

Dwukrotnie zasiadała w jury Konkursu Kaprysów (drugi uzyskał nazwę „im. Jana Staniendy”) odbywającym się na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina (2020, 2023).

Brała również udział w konferencji naukowej poświęconej polskiej sonacie skrzypcowej. Przez Chopin University Press została wydana publikacja pokonferencyjna *„Od neoromantyzmu do postmodernizmu Polska sonata skrzypcowa w perspektywie interpretacyjno-wykonawczej”* (2022), w której jeden rozdział zatytułowany *Bogactwo środków wyrazu artystycznego w IV Sonacie na skrzypce i fortepian Grażyny Bacewicz* jest autorstwa Kandydatki.

Mnogość osiągnięć dydaktycznych i naukowych Pani dr Kamili Wąsik-Janiak oceniam pozytywnie i bardzo wysoko.

Konkluzja

Pani dr Kamila Wąsik-Janiak jest nader aktywną zawodowo i wszechstronną skrzypaczką odnajdującą się w roli solistki, kameralistki oraz pedagoga. Jej płyty pt. *Violin with a difference* oraz *Rafał Janiak Violin inspirations*, wskazane jako główne dzieła w postępowaniu habilitacyjnym są zdecydowanie wnoszącymi pozycjami na polskim rynku fonograficznym i wiolinistycznym.

Z niezwykłą rzetelnością i wnikliwością Habilitantka wykonuje utwory, a jej interpretacje są pełne pasji i zaangażowania. Niniejsze dzieła stanowią cenny wkład w dziedzinę wiolinistyki i z pewnością zainteresują zarówno badaczy, jak i miłośników muzyki oraz skrzypiec.

Postrzegam Habilitantkę, jako bardzo kreatywną, twórczą, dynamiczną wykładowczynię akademicką.

Niniejszym stwierdzam, iż przedstawione dzieła, autoreferat, osiągnięcia, dorobek artystyczny, naukowy oraz dydaktyczny dr Kamili Wąsik-Janiak spełniają w pełni wymogi Ustawy.

dr hab. Krzysztof Maria Komendarek-Tymendorf, prof. AM

KRYSZTOF
KOMENDAREK-TYMENDORF